

V celonárodní anketě Hvězda mého srdce se rozhodnutím diváků stala druhou nejoblíbenější českou herečkou všech dob **Dana Medřická** (1920–83). Bylo jí pouhých dvaadešát, když ji před čtyřmi desítkami let zradilo srdce. Do Stavovského divadla se s ní přišly rozloučit davy lidí. Vypadalo to spíš jako demonstrace, tehdejší mocipáni zuřili. Rozhlas celý svůj život milovala, často v něm pracovala. Na snímku je s Petrem Haničincem při natáčení hry Mstivý návrat (režie Josef Melč, 31. 7. 1965).

LEDEN 2023

3. týden

PONDĚLÍ † 2003 Maria Tauberová, Praha

16

Ctirad Den památky Jana Palacha

ÚTERÝ 🎬 1941 premiéra filmu Za tichých nocí

17

Drahošlav

STŘEDA * 1873 Marie Ptáková, Vlkov

18

Vladislav

ČTVRTEK 🎬 1937 premiéra filmu Velbloud uchem jehly

19

Doubravka

PÁTEK 🎬 1933 premiéra filmu Extase

20

Ilona

* 1916 Wilém Pruner, Vídeň
† 1994 Antonín Streit, Šlapanice

SOBOTA † 1983 Dana Medřická, Praha

21

Běla

NEDĚLE * 1888 František Roland, Praha

22

Slavomír

† 1969 Ladislav Brom, na cestě z Montrealu do New Yorku

Tento snímek zachycuje okamžik, který národem milovanému **Vlastovi Burianovi** (1891–1962) doslova zlomil vaz. Je 6. prosince 1941 a Burian účinkuje v rozhlasovém skeči Hvězdy nad Baltimorem. Tisk ho inzeroval jako satiru „na židovskou panamerickou konferenci a na sociální poměry demokratické Ameriky“. Král komiků se o účinkování v rozhlase nikdy sám neucházel, pokaždé se nechal dlouho přemlouvat. Roli Jana Masaryka prý přijmout musel. Tehdejšího exilového ministra zahraničí text parodoval, udělal z něj alkoholika. Burianův výkon ve scénce byl však takový, že mezi pamětníky dodnes koluje názor, že to byla jistá sabotáž. Prý byl schválně mdlý a bezbarvý. Nic to ale nepomohlo. Po válce stanul před soudem za údajné přátelství se s nacisty a mnoho lidí mu tenhle jeho přešlap nikdy neodpustilo. Na snímku je spolu s Jindřou Miškovským, který ve skeči ztvárnil Edvarda Beneše.

LEDEN/ÚNOR 2023

5. týden

PONDĚLÍ * 1891 Gustav Hilmar, Podlázky

30

Robin

ÚTERÝ † 1962 Vlasta Burian, Praha

31

Marika

STŘEDA * 1879 Betty Kysilková, Praha

1

Hynek

ČTVRTEK † 1947 Ludvík Veverka, Praha

2

Nela a Hromnice

PÁTEK 🎬 1939 premiéra filmu Holka nebo kluk

3

Blažej

SOBOTA

4

Jarmila

NEDĚLE * 1906 Bohuš Záhorský, Praha

5

Dobromila

* 1917 Lída Chválová, Praha

5. května 1945 v šest hodin ráno začali pracovníci rozhlasu vysílat jen česky a hráli zakázané české písně. To zapůsobilo jako rozbuška a začalo **Pražské povstání**. Ve 12:33 se z přijímačů ozvalo: „*Voláme českou policii, české četnictvo a vládní vojsko na pomoc Českému rozhlasu!*“ Vzrušený hlas patřil redaktoru Zdeňku Mančalovi (1913–75). Tou dobou se již v budově bojovalo. Němci se snažili získat rozhlas zpět nebo ho zničit. V podvečer 6. května shodili na hlavní budovu pumu. Zcela zničila vstupní halu, přilehlé místnosti i vysílací techniku. Rozhlas ale umkl jen nakrátko. Ještě téhož dne se ozval z provizorního studia v budově Husova sboru na Vinohradech. Na snímku hovoří zmíněný redaktor Zdeněk Mančal. Právě on pronesl onu památnou větu, která povstání odstartovala: „*Je právě sechs hodin.*“

KVĚTEN 2023

18. týden

PONDĚLÍ * 1907 Eva Svobodová, Praha

1

Svátek práce

ÚTERÝ * 1914 Jan Zázvorka, Praha

2

† 1945 Betty Kysilková, Praha

Zikmund

STŘEDA * 1910 Miroslav Svoboda, Praha

3

* 1931 Jiřina Bohdalová, Praha

† 1955 Saša Rašilov, Praha

Alexej

ČTVRTEK * 1890 Bedřich Vrbský, Praha

4

† 1977 Karel Höger, Praha

Květoslav

PÁTEK

5

Klaudie

Květnové povstání českého lidu

19:34 ☺

SOBOTA † 1956 Milada Gampeová, Praha

6

† 1961 Vítězslav Boček, Praha

Radoslav

NEDĚLE

7

Stanislav

Den matek

Jak známo, pravidelné rozhlasové vysílání započalo 18. května 1923 ve 20:15 ve stanu v Praze-Kbelích. Hlavním zdrojem zisku společnosti Radiojournal byly tehdy poplatky z vlastnictví rozhlasových přijímačů. První koncese byla udělena v září 1923. K propagaci rozhlasového vysílání a získávání nových koncesionářů se pořádaly veřejné poslechy na různých místech v Praze. V roce 1923 také začal vycházet měsíčník Radio-Journal, který o rozhlasovém vysílání informoval. Ve 30. letech vyjely do velkých měst i do vesnic propagační autobusy, které měly za úkol šířit povědomí o rozhlase. Mimochodem, tohle slovo se poprvé objevilo v Národních listech až v květnu 1924. Do té doby se používaly výrazy radiofonie či anglický broadcasting. Na snímku je rozhlasový autobus značky Tatra z roku 1935.

ČERVEN 2023

23. týden

PONDĚLÍ † 2013 Eva Gerová, Praha

5

Dobroslav

ÚTERÝ

6

Norbert

STŘEDA 🎬 1940 premiéra filmu Muzikantská Liduška

7

Iveta a Slavoj

ČTVRTEK † 1973 Vítězslav Vejražka, Praha

8

Medard

PÁTEK

9

Stanislava

SOBOTA * 1921 Lenka Podhajská, Teplýšovice

10

Gita

Den památky obětí vyhlazení obce Lidice

NEDĚLE

11

Bruno

Každý řádek, který sem napíšu o první dámě českého pamětnického filmu **Adině Mandlové** (1910–91), ubere kousek z téhle unikátní fotografie. A to by přece byla škoda. Mandlová v rozhlasu! Foto vzniklo 7. listopadu 1939. Snímek byl zdigitalizován ze skleněné fotografické desky a následně zrestaurován a díky vysokému rozlišení a hodinám na klopě Adiny víme, že bylo přesně 13:07.

ČERVEN 2023

24. týden

PONDĚLÍ

12

Antonie

ÚTERÝ

13

Antonín

STŘEDA

14

Roland

ČTVRTEK † 1975 Karel Beniško, Praha

15

Vít

PÁTEK

16

Zbyněk

SOBOTA

17

Adina a Adolf

NEDĚLE

18

Milan

* 1881 Marta Májová, Praha

* 1895 Theodor Pištěk, Praha

* 1904 Ladislav Hemmer, Praha

† 1991 Adina Mandlová, Příbram

* 1909 Karel Höger, Brno

† 1960 Růžena Nasková, Praha

† 1972 Leopolda Dostalová, Praha

* 1907 Valtr Taub, Brno

Den hrdinů druhého odboje

Magnetofonové pásky se v rozhlasu používaly od 2. světové války až do roku 2000. Střih však zvládali jen opravdoví mistři. Když jste vyhledali ten správný okamžik, pásek se rozstříhl, našlo se místo, kde má navázat, oba konce se rozleptaly rozpouštědlem a slepily. Později pomáhala lepicí páska. Když se akce nepovedla, všechno znovu. To vše na obřích stříhacích stolech nejčastěji maďarské provenience. Vzpomínám si na zoufalé kolegy, jak v záplavě odstříženého „odpadu“ hledali na podlaze nádech, konkrétní slůvko nebo spojku. Kde by se jim snilo o digitálním střihu, který zvládne během vteřiny vyčistit všechny přeroky a také nadbytečné pauzy? Dvě frašky Z moudrostí ševce Hanse Sachse v roce 1965 pro rozhlas sám upravil a nastudoval **Oldřich Nový** (1899–1983). Jak vidíte, tenhle profesionál byl i u výsledného střihu. Na snímku s techničkou Annou Suchánkovou.

SRPEN 2023

32. týden

PONDĚLÍ 🎧 1936 premiéra filmu Na tý louce zelený
* 1899 Oldřich Nový, Praha
† 2011 Jiří Traxler, Edmonton (Kanada)

7

Lada

ÚTERÝ 🎧 1941 premiéra filmu Provdám svou ženu
† 1946 Lenka Podhajska, Praha

8

Soběslav

STŘEDA † 2004 Zdenka Sulanová, Cerhonice

9

Roman

ČTVRTEK * 1925 Dagmar Frýbortová, Praha

10

Vavřinec

PÁTEK 🎧 1939 premiéra filmu Humoreska

11

Zuzana

SOBOTA * 1905 Jiří Dohnal, Holoubkov

12

Klára

NEDĚLE

13

Alena

Růžena Nasková (1884–1960) má sice na svém kontě jen čtrnáct celovečerních filmů (**Kvočna**, Kouzelný dům, Konečně sami, Tetička...), ovšem titulů v archivu Československého rozhlasu bychom našli desítky. Snímek pochází z roku 1947, tedy z doby, kdy už závažná nemoc znemožnila herečce práci v divadle i u filmu a jejím milovaným útočištěm se stalo právě rádio: „*Nejbohatěji mě rozhlas obdaroval tím, že jsem mohla vyprávět tisícům posluchačů o nejdražší postavě naší literatury, o Babičce. A že jsem mohla vložit do svého čtení veškerou lásku a vděk nesmrtelné Boženě Němcové.*“ Dílo dodnes patří do zlatého fondu rozhlasu. Nejen bez zajímavosti, že když režisér František Čáp chystal v roce 1940 filmové zpracování této knižní klasiky, nabídl hlavní roli nejprve právě Naskové. Ta však raději doporučila svou tehdy málo známou kolegyni Terezii Brzkovou.

ZÁŘÍ 2023

38. týden

PONDĚLÍ

18

Kryštof

ÚTERÝ

19

Zita

STŘEDA

20

Oleg

ČTVRTEK

21

Matouš

PÁTEK

22

Darina

SOBOTA

23

Berta

NEDĚLE

24

Jaromír

🎬 1930 premiéra filmu *Když struny lkají*
† 1949 Bolek Prchal, Praha

† 1998 Raoul Schránil, Praha

* 1913 Věra Ferbasová, Sukorady

🎬 1933 premiéra filmu *Madla z cihelny*
* 1896 Zdeněk Štěpánek, Tvoršovice
† 1972 Jiří Vondrovič, Praha
† 1980 Bohuš Záhorský, Praha

* 1905 Ela Šárková, Praha
* 1907 František Filipovský, Přelouč
* 1907 Jarmila Novotná, Praha

🌙 V 8:50 začíná podzim.

🎬 1937 premiéra filmů *Kvočna* a *Tři vejce do skla*

Programový časopis je jen o tři měsíce mladší než pravidelné rozhlasové vysílání. První číslo měsíčníku Radio-Journal vyšlo v září roku 1923 a důležitost, kterou mu zakladatelé rozhlasu přisuzovali, dokládá fakt, že se šéfredaktorem stal přímo programový ředitel Miloš Čtrnáctý. Už historicky první číslo přineslo na obálce velkou fotografii populární herečky, v tom se doba za téměř století nezměnila. Ovšem stojí za to přečíst

si popisek: „Dramatická umělkyně pí Ema Švandová naslouchá v meziaktí koncertu Radiojournalu přístrojem Standard.“ Atmosféru pionýrských dob nejlépe vystihuje sdělení: „Umělci, kteří by chtěli účinkovati pro radio, hudebníci i pěvci, necht se přihlásí v kanceláři Radio-Journalu, Praha II, Národní tř. 26, mezi 11. a 12. hodinou dopolední.“ Na rozdíl od současnosti, kdy se programům rádia v Týdeníku Rozhlas věnuje šestnáct stran, se tenkrát informace vešly do jediné věty: „Hudební a pěvecké produkce, zprávy sportovní a povětrnostní vysílá Radiojournal denně v 7.20 a 8.20 več. ze Kbel u Prahy.“ Dalším důležitým datem v dějinách rozhlasového časopisu byl 3. leden 1925, kdy se měsíčník změnil na týdeník, a je jím dodnes.

ŘÍJEN 2023

40. týden

PONDĚLÍ

2

Olivia a Oliver

ÚTERÝ

3

Bohumil

STŘEDA

4

František

ČTVRTEK

5

Eliška

PÁTEK

6

Hanuš

SOBOTA

7

Justýna

NEDĚLE

8

Věra

* 1908 Nelly Gaierová, Hradec Králové
† 1959 Ferdinand Pečenka, Praha

🎬 1940 premiéra filmu Pelikán má alibi
* 1900 Václav Krška, Praha
* 1906 Ladislav Pešek, Brno

🎬 1934 premiéra filmu Poslední muž
† 1972 Lída Chválová, Praha

* 1926 Jana Dítětová, Plzeň
† 1993 Marta Fričová, Praha
† 2007 Jiřina Steimarová, Praha

* 1894 Bedřich Veverka, Praha
† 1961 Milka Balek-Brodská, Praha

Památný den sokolstva

Poprvé se znělka **Toboganu** ozvala z éteru 24. 11. 1990 krátce po 11. hodině a pořad se bez přestávky v přímém přenosu vysílá každé sobotní dopoledne dodnes. Nápad se zrodil v hlavě tehdejšího šéfa rozhlasové zábavy Ivana Rösslera a moderování nabídl kamarádovi Tomáši Slámovi (1940-2004). Ten psal dějiny Toboganu až do června 2004, kdy náhle zemřel. Odvysílal celkem 563 dílů. V létě téhož roku rozhlas vyhlásil konkurz na nové moderátory. Je mi velkou ctí, že vítězně jsme jím prošli kolega Petr Jančařík a já. Od září 2005 pořadem provázím sám. Tuhle sobotu to bude můj 765. přenos! Tobogan je nejdéle vysílaným zábavným pořadem v Evropě (a možná ještě dál), a to hlavně díky vám, milí posluchači! Do Tomášova 450. Toboganu dorazili 15. dubna 2000 (zleva) K. Gott, L. Lipský, M. Horníček, V. Brodský a S. Zázvorková.

LISTOPAD 2023

47. týden

PONDĚLÍ

20

Nikola a Nikolas

ÚTERÝ

🎬 1939 premiéra filmu Kouzelný dům

21

Albert

STŘEDA

† 1967 Rudolf Deyl ml., Praha

22

Cecílie

ČTVRTEK

🎬 1934 premiéra filmu U nás v Kocourkově

23

Klement

PÁTEK

✍️ 1990 první přímý přenos rozhlasového Toboganu

24

Emílie

SOBOTA

* 1909 Miroslav Homola, Praha

25

Kateřina

† 1983 Kamil Běhounek, Bonn

NEDĚLE

† 1951 Otto Rubík, Praha

26

Artur

Karel Čapek neměl rád fotografování a nerad mluvil do rozhlasu. Tvrdil, že jako spisovatel se má držet svého kopyta. Dochovaly se jen dva jeho hlasové záznamy. Na **Štědrý den** roku 1937 se v dějinách Československého rozhlasu stala významná událost. Všechny stanice přesně ve 23 hodin odvysílaly Pozdrav všem lidem dobré vůle. V něm přednesli svá poselství tehdy devadesátiletý průkopník elektrotechniky František Křížík (sedící) a Karel Čapek (stojící uprostřed). Snažili se pomocí rádiových vln oslovit významné světové osobnosti. Na příjmu byl tehdy v Princetonu i Albert Einstein. Dochovaná fotografie ukazuje, že jim s překlady projevů do cizích jazyků pomáhali profesori Vincenc Lesný (vlevo) a Otakar Matoušek. Čapek volal po „světě rovných a svobodných lidí“. Zemřel přesně o rok a den později.

PROSINEC 2023

51. týden

PONDĚLÍ

18

Miloslav

ÚTERÝ

19

Ester

STŘEDA

🎬 1940 premiéra filmu Život je krásný

20

Dagmar

ČTVRTEK

🎬 1934 premiéra filmu Nezlobte dědečka

🎬 1937 premiéra filmu Bílá nemoc

21

Natálie

PÁTEK

🎬 1939 premiéra filmu Žabec

† 1941 Karel Hašler, Mauthausen (Rakousko)

† 1978 Slávka Procházková, Praha

22

Šimon

❄️ Ve 4:27 začíná zima.

SOBOTA

🎬 1941 premiéra filmu Modrý závoj

23

Vlasta

NEDĚLE

* 1901 Vítězslav Boček, Kutná Hora

24

Adam a Eva

Štědrý den

od 12:00 🚫